

BİLİK FİQRU

Bu qədər çox bildiyimi bilmirdim!

Mövzu	Diskriminasiya, təhsil və istirahət, sağlamlıq və rifah
Çətinlik dərəcəsi	1-ci dərəcə
Yaş həddi	7-13 yaş
Tələb olunan vaxt	2x60 dəqiqəlik məşğələ
İştirakçı sayı	4 – 30 uşaq
Oyunun növü	Kollaj yaratmaq, müzakirə
Xülasə	Uşaqlar bədən fiqurunun hər bir üzvünə aid bilik və bacarıqlar qeyd edirlər. Bu məlumatları necə əldə etmək barədə sualları müzakirə edirlər: Əgər sizin bilik almaq imkanınız və ya hüququnuz yoxdursa, nə baş verər? Bədənin bəzi hissələri normal inkişaf etməyibsə, nə olar?
Vəzifələr	<ul style="list-style-type: none">- Özünün və başqalarının qabiliyyətlərini və biliklərini aşkarlamaq;- Bilik almaq yolları və yerləri haqqında daha çox məlumat əldə etmək;- Təhsil hüququnu müzakirə etmək;- Müxtəlif imkanlara malik insanların varlığını anlamaq.
Hazırlıq	- Şəkilli jurnallar toplayın
Materiallar	<ul style="list-style-type: none">- Böyük vərəqlər- Markerlər- Kəsmək üçün şəkilli jurnallar- Qayçı, yapışqan və kollaj düzəltmək üçün digər materiallar

Təlimat

Məşğələ 1

1. Uşaqlara öyrənmək və inkişaf etmək hüquqları olduğunu xatırladaraq, mövzuya giriş edin. Onların hətta özlərinin təxmin etmədiyi bir çox bilik və bacarığa sahib olduğunu qeyd edin. Uşaqlardan xahiş edin ki, beş-altı yaşında bacarmadıqları,

lakin indi bacardıqları şeyləri adlandırsınlar (məsələn, oxumaq, yazmaq, hesablamaq, saatı bilmək). İzah edin ki, bu oyun onların öyrənmək və inkişaf etmək hüquqlarını araşdırır.

2. Uşaqları dörd nəfərlik qruplara bölün və hər qrupa iri vərəq verin. Vərəq üstündə bir uşağın bədəninin konturu çəkiləcək və daxilində şəkillər yapışdırılacaq qədər böyük olmalıdır. Oyunun qaydalarını izah edin.

a) Hər qrup bir uşağın konturunu çəkir.

b) Daha sonra nə bildiyiniz və nə bacardığınız barədə düşünün. Bunun üçün bədən hansı hissəsinə ehtiyacınız var? Fiziki (məsələn, mahnı oxumaq, velosiped sürmək), zehni (məsələn, riyazi misalları həll etmək, lətifələri yadda saxlamaq), şəxsi bacarıqlar (məsələn, dostluq etmək, sirləri qorumaq) nəzərə alın.

v) Bu biliyi və ya bacarığı qeyd edin: bu işi görən bədən hissəsinin üzərində şəkil çəkin və ya şəkil yapışdırın. Məsələn, yaxşı futbolçusunuzsa, fiqurun ayağına bir futbol topu çəkin. Yaxşı oxuyursunuzsa, kitab şəkli kəsib gözlərin yaxınlığına və ya başın yanına yapışdırın. Mahnı oxuya bilərsinizsə, fiqurun ağzının yanında not şəkli çəkin.

q) Bildiyiniz və bacardığınız bütün şeyləri yada salın.

3. Qoyun uşaqlar fiqur rəsmlər, şəkillər, qeydlərlə dolana qədər işləsinlər.

4. Hamını bir yerə yığın və hər bir qrup öz "uşağ"ını təqdim etsin, onun bilik və bacarıqlarını izah etsin. Mümkündürsə, qoyun bu fiqurlar növbəti dərsədək divarda qalsın.

Məşğələ 2

1 Uşaqlardan öz fiqurlarını götürüb kiçik qruplarına dönmələrini xahiş edin. Aşağıdakı təlimatları verin:

a) Öz "uşaq fiquru"unuzda təsvir etdiyiniz bilik və bacarıqlar barədə yenidən düşünün. Bu bilik və bacarıqları necə əldə etmişiniz? Hansı yer və ya şəxs, təşkilat və ya vəziyyət bununla bağlı sizə kömək etmişdir? Məsələn, siz toxumağı nənədən, kart oynamağı babadan öyrənmisiniz; qonşu uşaqlardan hər hansı bir oyun öyrənmisiniz və ya məktəbdə ölkənizin tarixi ilə tanış olmusunuz.

- b) Bilik və bacarıqlarınızın mənbəyini müəyyən etdikdən sonra onlardan fiqurun kənarına oxlar çəkin və bilik və bacarığın mənbəyini yazın.

2 Bir daha uşaqları bir araya toplayaraq bütün qrupa öz nəticələrini təqdim etmələrini xahiş edin. Bilik qaynaqlarını sadalayın.

Analiz və qiymətləndirmə

1 Bu cür sualların köməyi ilə oyunu təhlil edin:

- a) Bütün bacarıqlarınızın siyahısını hazırlamaq asan idi mi?
- b) Kollajlar bir-birindən çox fərqlidir?
- c) Kollajda hansısa mühüm bacarıqları unutmadınız ki?
- d) Bilik və bacarıqlar əldə etdiyiniz yerləri həmişə xatırlayırsınız mı?
- e) Bütün bunları yalnız bir yerdə və ya yalnız bir nəfərdən öyrənmisiniz?
- f) Sizcə, bu bilik və bacarıqları necə öyrəndiyinizi sizdən nə üçün soruşuruq?

2 Aşağıdakı sualların köməyi ilə insan hüquqları ilə əlaqəni göstərin:

- a) Necə düşünürsünüz, bütün uşaqlar sadələşmələrini öyrənməyi bilərmi? Niyə bəli və ya niyə yox?
- b) Bu bilik və bacarıqları öyrənmək üçün uşaqlara hansı insanlar və ya təşkilatlar lazımdır?
- c) Bəzi insanlar və ya təşkilatlar digərlərindən daha vacibdirmi (məsələn, məktəb bir idman klubundan daha vacibdir)?
- d) Əgər hər hansı bir bilik mənbəyi olmasa nə baş verər?
 - Məsələn, məktəb olmasa? Uşaqlar yazmağı və oxumağı necə öyrənər? Onlar bu bilikləri qazanmasa, nə olar? Bu vacibdirmi? Bu onların qalan həyatına necə təsir edəcək?
 - Məsələn, digər uşaqlar - oyun yoldaşları, ailənin başqa üzvləri yoxdursa? Gənclər təşkilatı və klublar yoxdursa?
 - Məsələn, əlilliyi olan uşaq məktəbə, kluba gedə bilmirsə, digər uşaqlarla oynamaq imkanı yoxdursa?
- e) Siz bədəninizin müxtəlif hissələrini müxtəlif bilik və bacarıqlarla əlaqələndirmişdiniz. Əlil uşaq bədəninin bu və ya digər əzasından istifadə edə bilmirsə, nə baş verəcək? Öyrənməyin başqa yolları varmı? Əlilliyi olan bir uşaq bacarıqlarını necə inkişaf etdirə bilər?

- f) Öyrənmə çətinliyi olan uşaq tanıyırırsınız? Sizcə, o bunu bacarırmı? Siz ona kömək edirsinizmi?
- g) Nə düşünürsüz: niyə uşaqlar bilik almaq və inkişaf etmək hüququna malikdirlər?

Davam üçün təkliflər

- Hər kəs görsün deyə kollajları divardan asın.
- «Bağlı gözlərlə» və "Səssiz natiq" oyunları uşaqlara əlilliyin öhdəsindən gəlməyi öyrədir. "Əziz gündəlik" oyunu üç fərqli mövqedən eyni vəziyyətə münasibəti göstərir. Buradakı uşaqlardan biri öyrənmə çətinliyindən, digəri isə xroniki xəstəlikdən əziyyət çəkir.

Fəaliyyət üçün ideyalar

- Öyrənmə çətinlikləri olan uşaqlar yaxud bu qrup uşaqların öyrədilməsi istiqamətində işləyən QHT nümayəndələri dəvət edin. Bu çətinliyi və alternativini müzakirə etmək üçün strategiyalar qurun.
- Uşaqlara öyrənmə üslubları barədə məlumat verin. Qeyd edin ki, fərqli intellekt növləri və öyrənmə yolları vardır. Uşaqlardan öz öyrənmə üslublarını və yollarını təyin etmələrini xahiş edin. Onlara çətin gələn şeyləri də qeyd etsinlər. Uşaqlarla birlikdə öyrənmə prosesində bir-birlərinə dəstək strategiyası hazırlayın.

Aparıcılara tövsiyə

- Bu oyunu cütlüklərlə də etmək olar.
- "Uşağa" ad verməyi və bu adı, həmçinin kollajı hazırlayan uşaqların adlarını iri vərəqdə yazmağı tapşırın.
- Bəzi uşaqlara, xüsusilə də informal təhsil almışlara, bu və ya digər biliyi harda aldıklarını xatırlamaq çətin ola bilər. Onlara xatırladın ki, bir-birindən, eləcə də ailə üzvlərindən və digər böyüklərdən çox şey öyrənirlər. Onlara digər uşaqlarla əlaqə qurmağın əhəmiyyətini göstərin. Əlilliyi olan bir uşaq isə bu imkandan məhrum olur. Bizi öyrədənlərin hər birini qeyd etməyə ehtiyac yoxdur. Məqsəd budur ki, uşaqlar bir çox bilik və inkişaf mənbələrinin əhəmiyyətini anlasınlar.
- Vurğulamaq lazımdır ki, hər kəsin öyrənmə hüququ var, lakin hamı eyni şəkildə öyrənə bilmir.